



Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center



M 0 5 1 5 0 1 1 2 M

SPOMLADANSKI ROK
TAVASZI IDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izpitna pola 2 ≡
2. feladatlap

Četrtek, 9. junij 2005 / 80 minut
2005. június 9., csütörtök / 80 perc

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca. Izpitni poli je dodana barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával. A jelölt két értékelőlapot is kap. A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni.
A feladatlap terjedelme 16 oldal, ebből 2 üres.*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalna obrazca).

Odgovarjajte v povedih, ne le z besedo ali besedno zvezo. Odgovore vpisujte v prostore, ki so za to predvideni, z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo. **Nejasne in nečitljive rešitve ter nejasni lastni popravki se ovrednotijo z nič (0) točkami.**

Ob nalogah je v oklepaju na desni strani navedeno možno število točk.

Rešujte premišljeno. Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót! Semmit se hagyjon ki!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg ezt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát (a feladatlap első oldala jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapokra)!

*Teljes mondatokban válaszoljon, ne szavakkal vagy szó szerkezetekkel! Válaszait – töltőtollal vagy golyóstollal – az erre kijelölt helyre írja! Írjon olvashatóan! **Az olvashatatlan megoldásokat és a zavaros javításokat nulla (0) ponttal értékeljük.***

A feladatok mellett zárójelben feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Figyelmesen oldja meg a feladatokat! Bizzon önmagában és képességeiben!

Eredményes munkát kívánunk.

D1 – SLOVENIJA / SZLOVÉNIA

1. Nesprijetim usedlinam na levi strani **pripišite** po **eno** številko ustrezne sprijete kamnine iz desnega stolpca:

A bal oldalon található laza üledékek mellé írja le a megfelelő tömör kőzet számát a jobb oldali oszlopból!

Grušč / törmelék: _____

1. peščenjak / homokkő

Prod / kavics: _____

2. breča / breccsa

Pesek / homok: _____

3. konglomerat / konglomerátum

(1 točka/pont)

2. K opisom v tabeli **vpišite** ime ustrezne naštete regije.

A táblázatban lévő leírások mellé írja a megfelelő régió nevét!

Bela krajina Karavanke Posavsko hribovje Julijske Alpe

Opis regije / A régió leírása	Regija / A régió neve
Mlado in močno nagubano gorstvo, s povsem drugačno kamninsko sestavo glede na druge Alpe. <i>Fiatal és erősen gyűrt hegység, teljesen más kőzetösszetétellel, mint az Alpok többi része.</i>	
Prevladujoče karbonatne kamnine so bile preoblikovane z rečno, ledeniško in kemično erozijo. <i>A legelterjedtebb kőzeteket folyami, glaciális és kémiai erózió alakította át.</i>	
Tektonsko delovanje in apnenčeva podlaga sta v osrednjem delu pokrajine omogočila nastanek nizkega kraškega ravnika. <i>A tektonikus működés és a mészkő alap a térség központi részében lehetővé tették az alacsony karsztfennsík kialakulását.</i>	
Med vsemi predstavljenimi regijami ima najbolj pestro kamninsko zgradbo, s pomembnimi terciarnimi skladi, polnimi energijskega vira. <i>A bemutatott régiók közül ezt jellemzi a legváltozatosabb kőzetösszetétel, fontos energiaforrással gazdag harmadidőszakbeli rétegekkel.</i>	

(2 točki/pont)

3. Preberite trditve, nanašajoče se na tri različne slovenske pokrajine, ki so v **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 2)** označene s črkami **A, B** in **C**.

Olvassa el az állításokat, amelyek az 1. sz. mellékletben (a 2. sz. feladatlap melléklete) A, B és C betűvel vannak jelölve, és három különböző szlovén tájra vonatkoznak!

	Pokrajina A	Pokrajina B	Pokrajina C
Litološka enota Kőzettani egység	kvartarne naplavine / <i>negyedidőszaki</i> <i>hordalékok</i>	mehke karbonatne kamnine/ <i>puha</i> <i>karbonát kőzetek</i>	trde karbonatne kamnine/ <i>kemény</i> <i>karbonát kőzetek</i>
Reliefna oblika Domborzati egység	kotlina / <i>medence</i>	gorovje / <i>hegység</i>	visokogorje / <i>magashegység</i>
Starost kamnin A kőzet kormeghatározása	trias/ <i>triász</i>	terciar / <i>harmadidőszak</i>	perm

Pri vsaki pokrajini je ena trditev **nepravilna**. Ugotovite katera in jo **izpišite**.

Mindegyik tájegység esetében helytelen az egyik állítás. Állapítsa meg és írja le, hogy melyik az!

Pokrajina A: _____

Pokrajina B: _____

Pokrajina C: _____

(3 točke/pont)

4. S pomočjo **priloge 1 (Priloga k Izpitni poli 2)** dopolnite povedi.

Az 1. sz. melléklet (a 2. sz. feladatlap melléklete) segítségével egészítse ki a mondatot!

Severno od kraja D je reka _____ nasula

(ime usedline) _____, medtem ko je

na jugu reka _____ odlagala

(ime usedline) _____.

A D településtől északra a/az _____

folyó _____ (az üledék neve)

halmozott fel, miközben délen a/az _____ folyó

_____ (az üledék neve) rakott le.

(2 točki/pont)

5. Poimenujte geološko dobo **kenozoika**, ko je bilo **odlaganje** materiala v pokrajini, ki se razprostira severno od kraja D v **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 2)**, **najbolj intenzivno**, in pojasnite zakaj.

*Nevezze meg a **kenozoikum** azon korszakát, amikor a **legintenzívebb** üledékhalmozódás volt az **1. sz. melléklet (a 2. sz. feladatlap melléklete)** D –vel jelölt településétől északra húzódó térségben, majd magyarázza meg, miért!*

Geološka doba / Földtörténeti korszak: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

(2 točki/pont)

D2 – SLOVENIJA / SZLOVÉNIA

6. **Dopolnite** besedilo.

Pótolja a szöveg hiányzó részét!

Zaradi opuščanja kmetijske dejavnosti se spreminja raba tal. Proces spreminjanja njivskih površin v travnike imenujemo _____. Če pa se obdelovalno zemljišče zarašča z gozdom, govorimo o _____, ki ga velikokrat zamenjamo s pojmom _____ in pomeni načrtno obnavljanje gozdnih površin.

A mezőgazdaság gyengülésével változik a föld művelése. A szántóföldek legelővé válásának folyamatát _____ nevezzük. Amennyiben a művelt területet erdő nővi be, _____ beszélünk, amely fogalmat sűrűen tévesen felcserélünk a/ az _____ fogalommal, és ami az erdők tervszerű újjátását jelenti.

(2 točki/pont)

7. **Grafi 1, 2, 3 in 4** predstavljajo **rabo tal** v izbranih regijah Slovenije. Glede na naravnogeografske značilnosti naštetih regij vsako izmed njih **vpišite** pod ustrezen graf.

Az 1., 2., 3. és 4. sz. grafikonok Szlovénia bizonyos térségei földművelését ábrázolják. A természettárajzi jellegzetességeket figyelembe véve írja a felsorolt régió nevét a megfelelő grafikon alá!

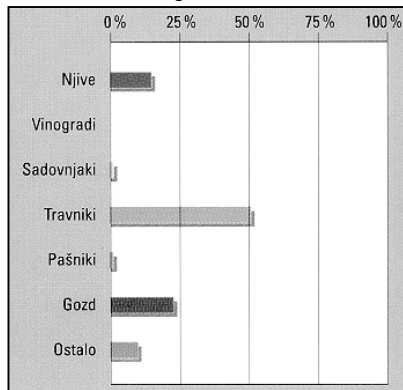
LJUBLJANSKO BARJE

DRAVSKO POLJE

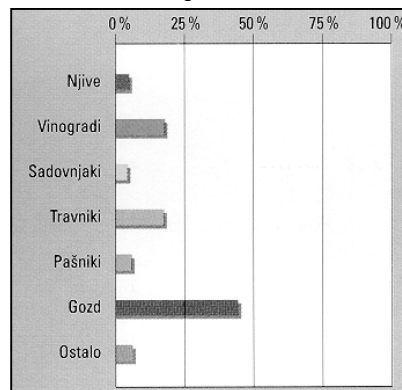
KOČEVSKO GOROVJE

GORIŠKA BRDA

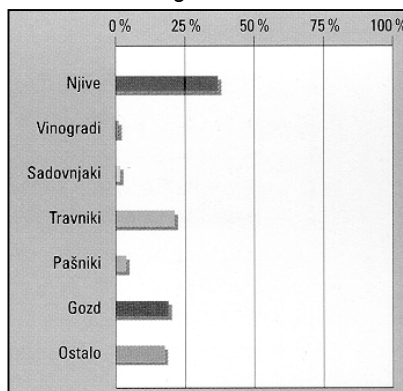
Graf 1 / 1. sz. grafikon



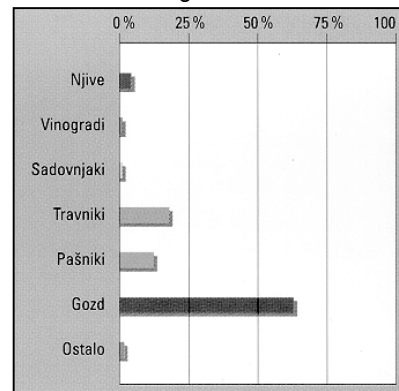
Graf 2 / 2. sz. grafikon



Graf 3 / 3. sz. grafikon



Graf 4 / 4. sz. grafikon



(Vir: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 219, 389, 445, 603. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1999.)

(2 točki/pont)

8. Pojasnite, zakaj je v pokrajini, ki jo prikazuje **graf 2**, večji delež **vinogradov**.

Magyarázza meg, hogy a 2. sz. grafikonon bemutatott tájegységben miért magasabb a szőlőskertek aránya!

(1 točka/pont)

9. Za pokrajino, ki jo prikazuje **graf 4**, opišite dva **naravnogeografska vzroka**, ki sta odločilno vplivala na nadpovprečno razširjenost **gozdnih** površin.

Írjon le két természetföldrajzi okot, amelyek lényegesen befolyásolták az erdők átlagon felüli elterjedtségét a 4. sz. grafikonon bemutatott tájegységben!

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

10. Talne razmere na Ljubljanskem barju onemogočajo intenzivnejšo kmetijsko dejavnost. Ta problem so poskušali rešiti s tehničnim posegom. Kako imenujemo ta tehnični **poseg**?

A talajviszonyok a Ljubljansko barjen ellehetetlenítik az intenzívebb mezőgazdasági tevékenységet. Ezt a problémát műszaki beavatkozással próbálták megoldani. Hogyan nevezzük ezt a beavatkozást?

(1 točka/pont)

11. Kmetijstvo zaradi širjenja mestnih naselij marsikje izgublja svojo najbolj rodovitno zemljo, kar sproža številne konflikte. Vendar pa imajo mestna naselja lahko tudi pozitiven vpliv na kmetijsko dejavnost. Ovrednotite dve **prednosti**, ki jih prinaša bližina mesta **za kmetijstvo**.

*A városok terjedésével a mezőgazdaság kárára sok termőföld vesz el, ami számos konfliktus forrása. Ennek ellenére a városoknak pozitív hatása is van a mezőgazdasági tevékenységre. Értékeljen két olyan **előnyt**, amely a **mezőgazdaság számára** a város közelségéből ered!*

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

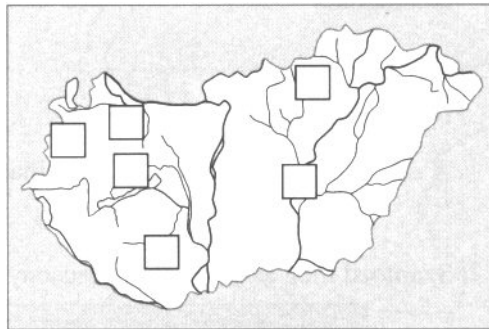
E1 – MAGYARORSZÁG / MADŽARSKA

12. **Nevezze meg és írja le az alábbi vonalakra Magyarország nagytájak!** Ezt követően a leírtak alapján **határozza meg** ezek helyét, és írja a térkép négyzeteibe a **megfelelő** számot!

Na spodnje črte **napišite** imena makroregij Madžarske. Nato na podlagi zapisanega **vpišite** številke v **ustrezne** kvadratke na zemljevidu.

Nagytájak / Makroregije:

- | | |
|----------|----------|
| 1. _____ | 2. _____ |
| 3. _____ | 4. _____ |
| 5. _____ | 6. _____ |

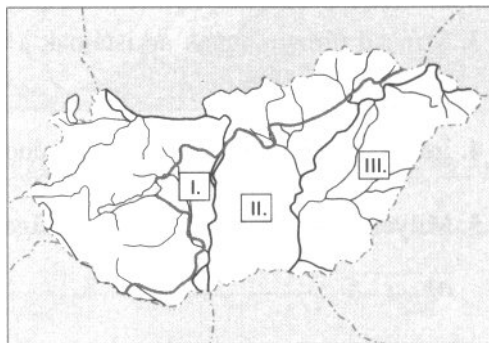


(3 pont/točke)

13. **Az Alföld mely részeit jelölik a római számok? Írja nevüket az alábbi vonalakra!**

Katere pokrajine Alfölda označujejo rimske številke? Napišite njihova imena na spodnje črte.

- | | |
|------|-------|
| I. | _____ |
| II. | _____ |
| III. | _____ |



(2 pont/točki)

14. **X –szel jelölje meg, mely tájon nagyobbak a felsorolt éghajlati jellemzők értékei!**

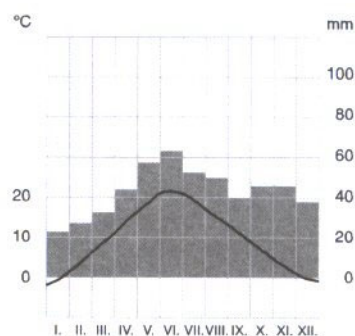
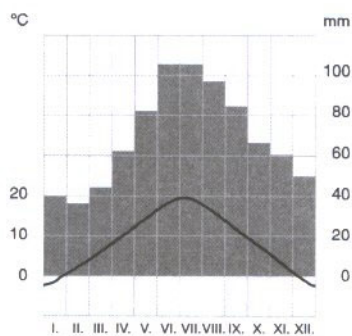
Vpíšte X pred tisto pokrajino, v kateri je vrednost podnebne značilnosti **večja**.

- | | |
|---|---|
| <p>A Az évi középhőmérséklet-ingadozás:
Srednja letna temperaturna amplituda:</p> | <p><input type="checkbox"/> a Zalai-dombságon
<input type="checkbox"/> a Tisza mentén</p> |
| <p>B Az évi csapadékmennyiség:
Letna količina padavin:</p> | <p><input type="checkbox"/> a Zalai-dombságon
<input type="checkbox"/> a Tisza mentén</p> |
| <p>C Az égbolt felhősödésének mértéke:
Stopnja oblačnosti:</p> | <p><input type="checkbox"/> a Zalai-dombságon
<input type="checkbox"/> a Tisza mentén</p> |

(2 pont/točki)

15. Az éghajlati diagramok egyike a **Nagykunságé**, a másik a **Zalai-dombságé**.
Írja a diagramok alá a megfelelő **táj nevét**, majd **indokolja** meg választását!

Eden od diagramov pripada pokrajini **Nagykunság**, drugi pa pokrajini **Zalai-dombság**. Na črto pod klimogramom napišite **ime** pripadajoče **pokrajine**, nato pa še na kratko **obrazložite** svojo odločitev.



Indokolás / Obrazložitev:

(3 pont/točke)

E2 – MAGYARORSZÁG / MADŽARSKA

16. **Írja az alábbi állítások elé az IGEN szót, amennyiben az igaz, illetve a NEM szót, ha az helytelen!**

Pred spodnje trditve **napišite** besedico **DA**, če je trditev **pravilna**, oziroma **NE**, če je **neresnična**:

- 1 _____ *Magyarország nyugati részén található a Nyugat-magyarországi peremvidék vagy más néven az Alpokalja.*
Zahodno-madžarsko predgorje, t. i. Alpokalja je na zahodu Madžarske.
- 2 _____ *Középhegységeit erősen lepusztult, szelíd formák jellemzik.*
Značilnost sredogorij so močno znižane, blage oblike.
- 3 _____ *Ez a táj az Alpok legdélibb nyúlványa.*
To pokrajino imajo za najjužnejše obronke Alp.
- 4 _____ *Legmagasabb része a Kőszegi-hegységben található Kékes.*
Najvišji vrh je Kékes v gorovju Kőszegi-hegység.

(2 pont/točki)

17. **Figyelmesen nézze meg a 2. számú melléklet (a 2. sz. feladatlap melléklete) ábráját, amelyen az Alpokalja tájai vannak megjelölve, majd feleljen a kérdésekre!**

Priloga št. 2 (Priloga k izpitni poli 2) prikazuje regijo Alpokalja. Pomagajte si s karto in **odgovorite** na naslednja vprašanja.

- 1 *Mely tájon élnek őshonos szlovének?*
Katero pokrajino naseljujejo avtohtoni Slovenci?

- 2 *Melyik szlovéniai tájjal határos ez a vidék?*
Na katero slovensko pokrajino meji to področje?

- 3 *Melyik folyó szeli át e vidéket?*
Katera reka prečka to pokrajino?

- 4 *Melyik település a szlovének kulturális központja?*
Katero naselje je kulturno središče Slovencev?

- 5 *Melyik tó fő táplálója a Zala folyó?*
V katero jezero se izliva reka Zala?

(2 pont/točki)

18. *Értelemszerűen írja az A-tól F-ig felsorolt fogalmak közül a megfelelőt az alábbi állítások elé!*

Ustrezne pojme, navedene **od A do F**, **napišite** pred pripadajoče trditve:

- | | |
|--|-------------------------------|
| _____ <i>Közép-Európa leghosszabb völgyhídja.
Najdaljši srednjeevropski viadukt.</i> | A Szentgotthárd |
| _____ <i>Az Opel magyarországi gyára.
Tovarna Opel na Madžarskem.</i> | B Írott-kő |
| _____ <i>Magyarország legnagyobb mennyiségű
csapadékát (évi 1200 mm) itt mérték.
Tu so izmerili največjo letno količino padavin
(1200 mm) na Madžarskem.</i> | C Őrség
D Kőszegi-hegység |
| _____ <i>Jellegzetes kőzete a zöldpala.
Njena tipična kamnina so zeleni skrilavci.</i> | E Felsőszölnök |
| _____ <i>Természetes eredetű lucfenyvesek csak itt
találhatók Magyarországon.
Na Madžarskem lahko najdemo samo tu naravne
združbe smrekovih gozdov.</i> | F Soproni- és Kőszegi-hegység |

(3 pont/točke)

19. *2002 március 8 –án avatták fel az Őrségi Nemzeti Parkot, mely a szlovéniai és ausztriai szomszédos tájakkal egy természetvédelmi egységet alkot.
Röviden jellemezze az Őrségi Nemzeti Park jellegzetességeit! Írja le legalább három különlegességét!*

8. marca 2002 je bil slovesno odprt Krajinski park Goričko, ki povezuje pokrajine iz Slovenije, Avstrije in Madžarske ter tvori celostno naravovarstveno enoto.

Na kratko opišite značilnosti Krajinskega parka Goričko. Opišite vsaj tri njegove posebnosti.

(3 pont/točke)

PRAZNA STRAN
ÜRES OLDAL

PRAZNA STRAN
ÜRES OLDAL